

VOIESCE
SI VEI PUTÈ.

ROMÂNULU.

LUMINEZĂ-TE
SI VEI FI.

ZIARU POLITICU, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICLELE TRAMISE SI NEPUBLICATE SE VORU ARDE.)

Directorul ziarului: C. A. Rosetti. — Gerante raspundetoriu: Anghelul Ionescu.

Pentru abonare si reclamari se voru adresa la Administratiul ziarului D. C. D. Aricescu, Pas. Romanu No. 13.

Va ezi in tote zilele afara de Lunia si a dona-
dupa Serbatortia.

Abonarea pentru Bucuresti pe an . . . 128 lei
6 se lune 64 —
3 se lune 32 —
1 luna 11 —
Una esemplariu 24 par
Inchiriarile linia de 30 litere 1 leu
Inserziul si reclame linia 3 lei

Abonarea pentru districtu pe an . . . 152 lei
6 se lune 76 —
3 se lune 38 —
Abonamentele incepula 1 si 16 ale fie-carii lune
Ele se facu in districte la corespondintil zia-
riului si prin poste.
La Paris la d. Hallegrain, rue de l'ancienne
comédie, 5; pe trimestru 20 franc.
In Austria la directiile postale si la agiutele
de abonare, pe trimestru 10 fiorin argintu va-
latu austriacu.

Din cauza serbatortiei de asta-
ziarulu nu va ezi mane.

Domnu D. P. Vioranu, fiindu procura-
tore la curtea de casaune a scris si suptu
scrisu trei articli, cari s'au publicatu in foia
oficiala, Monitoriulu Oastii, si din cari
unulu s'a publicatu in foie osebite si s'a im-
partitu prin administratiune in tota tara. In
celu d'anteiu, a espresu indignarea sa ca
pcuratorele curti apelative criminale, n'a
datu ancã in judecata foia acesta, si ca
„judecatori n'a osãnditu-o ancã „nu i-a im-
primatu in frunte pata infamiei.“
(Cine? Judecatori?)

In acesti articli a njuratu s'a calom-
niatu, numindu tradatori si vindetorii alu
Patriei strainului pe directorele acestei foie
s'a calomniatu si maioritatea Adunarii, si na-
tiunea, si armata, precumu s'a doveditu si se
va mai dovedi.

Puindu dupe ce a sfiiritu acesti articli,
d. D. P. Vioranu a fostu numitu ministru
alu justitiei prin decretu supscrisu la 15
Augustu.

La 16 Augustu directorele acestei foie
a fostu, conformu vointei espres oficiale de
mai nainte de d. Vioranu, datu in judeca-
tu in contra legii de presa de catre insu-si
d. Vioranu, pentru ca respunsu, ca in-
timpinat u calomniele d-lui Vioranu, pu-
blicate in Monitoriulu Oastii.

Procesulu se va infãoia in ziua de
Luni, noue Septembrie, la curtea apelati-
va criminala.

Apãrotorii acestui mare, si nea-
udit u ancã in lume, procesu politicu,
voru fi.

Domnil George Petrescu, Maniu,
Grigorie Arghiropulo, George Stirbeiu,
Constantin Brãiloiu, Cornilie Lapatu,
Dimitrie Ghika, Ion Ghika, Ion Brãtia-
nu, Anastasie Panu.

Domnu Pantazi Ghika, far'a a fi redac-
toriu recunoscutu alu Independintei Ro-
mane, fara a figura nici intr'unu modu nu-
mele seu in capul acestei foie, este dat suptu ju-
decatu Ceva si mai frumosu. Este dat suptu
judecatu pentru unu articlu ce nu este nici
scrisu nici supscrisu de domnia sa si care
s'a publicatu in Independinta, pe candu
dumnelu era in Romania de peste Milcov. A-
cestu procesu, este uã adeveratã dagueropiã
a unei starã de lucruri ce nu mai are alt
modelu, se va infãoia la Curtea apel. crimi-
nala Luni la 2 Septembrie.

REVISTA POLITICA.

BUCURESCI, 28 Augustu.
9 Rãpiciuno.

La doue Septembrie se va infãoia
la Curtea Apelativã Criminala, procesulu
ce s'a deschisu d-lui Pantazi
Ghika, pentru cele ce s'au scrisu in
Bucuresti pe candu d-lui se afla in lasi.
La noue Septembrie se va infãoia totu
la acestã curte, spre a se cerceta si
judeca in tota liniscea spiritulu s'a
consciintei, de catre dd. A. Florescu,
P. Teulescu si S. Voinescu, cei mai a-
geri si 'n publicu declarati inimici po-
litici ai d-lui C. A. Rosetti, dacã ace-
sta avea dreptulu si datoriu se res-
pundã la njuraturile si calomniele d-lui
Dimitrie Paulu Vioranu, Procuratore la
Casaune si ministru alu Justitiei, pu-
blicate in Monitoriulu Ostiu, sau de nu
era datoriu se se 'nchine cu umilire
naintea acelorã injurii si calomnie ofi-
ciale, publicate oficiale, „pe armata si
pe natiune“, cumã se dice in termenii
militari. La nu scimu câte din Sep-
tembre, se va judeca, totu la acestã
curte, pentru delicta de Pressã, dd.
Scarlatu Tornavitu si d. Niculescu, cari
s'au judecatu deja si osinditu de tri-
bunalele de judeciu, cari suntu decla-
rate prin legea de Pressã necompeten-
ti. Totu in Septembrie se va jude-
ca si d. Orãsiuanu, fiindu ca unu ore
care a disu ca l'aru fi auditu dicitindu
ore ce, judecatã criminala pe audite,
pe spusa cuiva. Cumã amã dice: doui
inși se mergã se depue contra cuteru
omã, negocietoriu sau chiaru si mini-
stru, ca la auditu ca are se facã cuta-

re crimã, cutare conspiratiune, si o-
mulu acusat u astu-felu se i se tao
capu. Vom u vedè s'acestu procesu.
Cea-a insã ce vom u se notãm aci,
suntu proesele de Pressã puse la or-
dinea zilei in luna lui Septembrie.

Dar u ce va fi avindu ore domnu
N. Crezulescu cu luna lui Septembrie?
Se fia ore spre a serba pe 13 Sep-
tembre, ziua invasiunii armatei turcesci
condusa de generariulu Muscalu Duha-
mel, si 'n care s'a ucisu libertãtile Ro-
maniei si s'aru fi ucisu insã-si Ro-
mania de nu o scãpa eroiciã Pompãri?
Se fia pentru ca voiãse ca aceste pro-
cese se serve dreptu decoraune eroi-
ciloru pompãri, carora Adunarea, ancã
de la 1859, le a votatu uã medaliã si
d. generaru Florescu nu le a datu-
nici pin'acumu? Sau se fie spre ser-
barea renumitei zile de la 28 Septem-
bre, de gloriõsã memoriã pentru d. N.
Crezulescu? Darã ideia domnulu Crez-
ulescu a fostu mare si 'nfejegemã ca
merita a fi serbatã necontentiu de dom-
nia sa. Romanii se manifestaserã cu
tãria, cu optu luni nainte. (24 Ianuariu
1859). Prin acelu mare faptu, Europa
incepuse a crede ca Romanii suntu in
adeveru viui, si inimicii lor din afa-
rã pãliserã. Turcia si Austria, cari sus-
tinèu ca nu suntem uã natiune, En-
glitera care ne combãtuse dicitindu ca
suntem nisce instrumente orbe, nisce
selavi ai Rusiei, furã silite a tãcea in fa-
cia acestei inteligente, patriotice si e-
roice manifestãri a natiunii romãne, si nu
numã a tãcea, dar u ajcede ca suntem
viui si ca vom u sci se simu prin noi inși-ne.
Ce trebuia dar u pentru a anula acelu
mare efect u? Unu complotu care se
se declare c'avea de scopu a resturna,
noi inși-ne, la 28 Septembrie, cea a ce
noi inși-ne facuserãm la 1857 si la
1859. Uã lovire intre romãnu si ro-
mãnu spre a se dice ca suntem Druzã
si Maroniti. Acestã o si facu d. Crez-
ulescu, s'am u fostu perduã dacã nu
ne scãpa inteliginta natiunii, care in-
telese si nu s'aprinse in faccia loviri-
loru scandalose si neomenose ale
gendarmiloru d-lui Crezulescu; dacã
nu ne scãpa ancã si patriotismulu Cur-
tilorã-Unite, cari lovirã prin sentinta
loru dreptu in capu pe d. Crezulescu.
Nu scimu ce va fi urmerindu d. N.
Crezulescu, cu tãina sea coalitiune,
nu scimu ce superstitiuni va fi avindu
pentru luna lui Septembrie, si prin ur-
mare ne mãrginim u in a relata numai
ce s'a facutu si ce se face in anul u
acesta in luna lui Septembrie.

Fiindu ca vorbirãm de procesulu
de Pressã, intentat u onorabilelu d. Scar-
latu Turnavitu, ne aduserãm aminte
ca epistola d-lui Turnavitu, pentru care
este dat u in judecatã, a decursu din
cestiunea ilogaleã impliniri a imposi-
telorã, facutu de guvern u in contra
articulu 25 din Conventiune s'a votu-
rilorã Adunãrii.

Se ne fia dar u permis u, cu acestã
ocasiune, s'aducem aminte publiculu
ancã ceva forte frumosu in acestã mare
cestiune. Se nu se spãria ministeriulu,
cãci nu vom u vorbi nici de cartea de
blestem u, a Mitropolitulu, publicatã in
Monitoriulu Oastii, nici de cartea de ju-
dicatã datã de d. Vioranu, prin care
mitropolitulu si ministru au declarat u
oficiale ca natiunea se supune Conven-
tiunii si votulu Adunãrii si ca mini-
sterulu nu mai are alt u mijlocu d'a im-
plini impositele, de cât u a mai adãoga
pe lingã cele-lalte sile si persecutãri
carte de blestem u a Mitropoliei si carte
de platã silnicã a ministrulu. Nu; a-
cestea le scie acum u lumea, si priu-

rmare vom u vorbi numai de cea-a ce
a uitat u.

Articlu 25 alu Conventiunii dice
curat u:

„Nici unu impositu nu va putè fi
„stabilitu, nici luat u, de nu va fostu
„consimtit u de Adunare.“

In temeulu acestui articlu; in te-
meulu articloru 22 si 24. In teme-
ulu esplicãrii conventiunii facutu de
autorulu iei ministru Franciei, catre
tota Europa, prin care se dice ca:
„s'a dat u in mana unei adunãri electivè
„controlulu celu mai aspru si celu mai
„eficaciã.“ In temeulu drepturiloru re-
cunoscutu adunãrii in tote statele con-
stitutiionale d'a fi asolutã dõmnã asupra
pungei natiunii, adicã asupra pungei
sale, Adunarea a refusat u a da punge
pe mana unui guvern u care nu dã so-
coteli si care recunõce insu-si „cea
mai mare desordine in financia.“

Cu tote acestea s'a gãsit u cãci-va
õmeni cari au disu ca adunarea nu p-
te refusa impositele unui guvern u; si
s'a gãsit u õmeni cari au credutu sau
s'au facutu ca cred u cã pote se fia a-
sã. Ei bine, avem u se damã acelorã
õmeni cea mai convingãtorie dovadã
ca adunarea are acest u drept u si la
noi. Avem u se invocãm uã autoritate
pe care dd. ministrii nu o pot u con-
testa.

In sedintia adunãrii de la 6 Fe-
bruariu, d. Sturza, arãtundu starea cea
pericolõsã in care se afla tara, a-
busurile ministriloru si vointã nestra-
mutatã ce are maioritatea adunãrii d'a
ezi din cea situatiune ucidãtorie, dise:

„In dezerlu ministeriulu vine as-
„tãdi se ne cãra bugete numai, bani
„numai; se ne dicã: — Tota datoriu
„dumnevõstrã este a ne da bani, re-
„mãneã dar u in limitele dumnevõstrã.
„Daã-ne bugetele s'apoi vorbiã cãtu
„veã voi, noi vom u face ce ne place
— „Nu, domnilorã, nu veã face ce
„ve place! maioritatea nu va suferi
„unu ministeriu ca se urmeze p'ua a-
„semene cale; il u va respinge, il u vom u
„sili se intre pe calea constitutiionale. Ne
„veã intreba cum u? El Domnilorã,
„scitã pre bine mijlocele ce avem u ca
„se ve silim u, si ve vom u sili. Meca-
„nismulu constitutiionale ne dã aceste
„mijloce. Dacã puterea executivã va
„urma a merge pe astã cale, a voi a
„guverna prin ministeriu personale, ei
„bine, ve vom u refusa bugetele.“

„D. I. Florescu, ministru de res-
bolu. PUTEã FACE ACESTA, ESTE CON-
STITUTIIONAL.“

Eacã dar u ca d. ministru de res-
bolu a declarat u insu-si ca adunarea
are drept u a refusa impositele: cã es-
te constitutiionale, legale acest u refusu.
Eacã, prin urmare, cã totu dumnelu
facãndu contrariulu, recunõce cã mi-
nisteriulu a violat u drepturile adunãrii,
conventiunea, legile constitutiionale; eacã
cã d. ministru de resbolu a declarat u
insu-si cã d. Ion Brãtianu a avut u cu-
vãntu când u a disu in faccia natiunii cã
Ministeriulu:

„A VIOLAT u CONTRACTULU LOCALU,
„CONVENTIUNEA SI SEDE VãRIT u IN VISTE-
„RIA ROMãNIEI FãRã VOIA NATIUNII.“

Acestã era datoriu nãstrã a com-
stata, si ne 'mplinãm datoriu a; res-
tulu, mai repetim u, va veni de sine,
regulat u, cum u vine lumina dupe in-
tunericu. Isbindile faptelorã contra le-
gii sunt u forte timpurale, sunt u ca cã-
lamitatea ce bintue intr'un an sau doui un
pãmintu peste care n'a dat u plõia; natura
insã iã reie regulata iei lucrare si anil ur-
mãtoriu sunt u cu atãtu mai producãtori,
cu cãtu au fostu mai sterpi. Nerebdã-
rile, si orbia necazulu, sunt u atribu-

tele celorã rei si slabi; natiunea rã-
dã, si suride de milã, cãci ea este
dreptã si tare, asã face si Dumnevõu,
si d'ace-a s'a si disu de totã lumea
„vointã poporulu vointã lui Dum-
nevõu.“

Arãtãm u ieri constituatiunea ce ne
a facutu cunoscut u, ziarulu la France
cã pregãtesce Czarulu pentru totu im-
periulu, precumu s'ace-a ce va acorda
Poloniei. Acestã mai are ancã uã
'nsemnatã, cãci din tote zãriale Eu-
ropei, la France este celu d'anteiu care
a publicat u acelu proiept u. Cum u facu
el u de l'u aflã celu d'anteiu? In sfi-
sãtu pentru ce s'o mai ocolum u si noi
si se nu spunem u datã cã tote foiele
Europoi si tote cabinetele incep u a 'n-
trevedè, uã alianciã intre Francia, Pru-
sia, Rusia si Italia, si prin urmare noui
tactice, noui proiepte, noui incercãri,
noui alianãie si noui temeri si pericle.

Ziarulu La France, cãci acela este
astãzi celu care trebuie citit u cu
cea mai mare luare aminte, anuciã des-
tulu de curat u, in No. de la 3 Septembriu,
tote aceste prefaceri. Se luãm aminte
la ce dice si vom u intelege nouile a-
meninããri. „Intelegerea celorã trei pu-
teri, fiindu cã nu era uã alianciã for-
malã, unu pact u indatoritõri si numai
uã fericitã armonia de ideie si de in-
terese, se 'ntlege cã pe deplin u
asupra cestiunii Poloniei, au pãstrat u
uã deplinã libertate de apreciere si de
actiune in tote cele lalte cestiuni di-
n afarã, precumu si despre directiunea po-
litice generale. Lucrul este forte lã-
murit u pãnci. Dar u eacã-lu si mai lã-
murit u.

La France aratã cã intelegerea in-
tre puteri cere, nu numai se aiba ace-
lea-si ideie, ci s'acelea-si interese „cãnd
intelegerea are drept u pãrgie uã am-
bitiune privatã sau unu interes u exclu-
siv u, ea este datã clintitã din osia iei
si ne'ncrederea iõ datã locul u celei
d'anteiu cordiale inãteri.

„Austria si Englitera au un u in-
teresu ce nu l'are Francia; slãbirea si
micõorarea Rusiei. Este permis u dar u
a crede cã n'afacerile Poloniei ele
vedu mai mult u uã lovire datã inru-
ririi Rusiei in Euroropa si 'n Asia de
cãtu liberarea Poloniei. In fundulu
simpatiilorã lorã pentru ducatul u Wa-
rszawei, este peste putinã se nu vè-
dã cine-a preocupãri separtate in
privinãia Constantinopõliei, a Dunãrii s'a
Oriintulu.“

Rusia, mititica, nu s'a uitat u si nu
se uitã nici de cum u nici spre Bos-
foru nici spre Dunãre; nu este asã,
domnilorã ministri Florescu, Crez-
ulescu, coalitaã cu Cneazu Kantancuzin
si tovrãsiã? Dar u se mai ascultãm u
foia la France care scie mult u si
spune ceva, forte d'ajuns u pentru
cei cari inteleg u.

„Intelegerea comunã care a fost u
(a fost u) uã putere pentru politica Au-
striei, a putut u pãrea Curãti din Viena
uã pãrgia putericã spre a realiza ve-
chile proiepte ale dinastiei de Haps-
bourg, d'a avea uã nriurire putericã
asupra Germaniei, a o face solidariã cu
interesele Austriei, a micõora rolulu
Prusiei in confederatiune s'a nimici
inriurirea tradiãionalã a Rusiei asupra
principilorã germani. Inã acestã uni-
tate germanã, constituitã d'uã datã in
folosulu Austriei si continãdu si ocro-
tind u posesiunile ne federale ale fe-
luritelorã state, nu era se modifice e-
cilibrulã puterilorã si politica Europoi?
ne pare cã cabinetulu Wienei a mers u
niãel u c'am u iute in proieptele sale im-
brãncindule, in momentul u in care to-
te silinãele sale trebuiau se se concen-

te in cestiunea Poloniei, Scop u al u in-
telegeriã comune, si astifelu s'a creat
uã situatiune a parte, afarã din prevede-
derile politice generale a puterilorã
celorã mari.

„Nu le dicem u aceste spre a in-
crimina, ci spre a constata uã situati-
une cari a devenit uã invederatã pentru
tot u.“

Aci apoi spune cã Francia nu s'a
ocupat u de cât u cestiunea Polonã
si terminã cu aceste forte insemnatã
si chiare cuvinte:

„Dacã cestiunea polonã pote fi
„dobinditã prin alte mijloce, ce cuvint
„aruã avea Francia d'a se opuna.“

S'acumu cã lucrulu este forte lim-
pede espusu de ziarulu La France, se
citescã Romanii unu insemnat u articlu
din ziarulu Wanderer ce-lu reproducem u
aci datã, si vor u intelege ce schim-
bare se face, ce 'ncãerare se pregã-
tesce, cum u Rusia revine, prin sacri-
ficiã in adeveru, dar u revine d'asupra
apei, si cum u noi, scãpaã ore cum u
de periclu despre Austria ne trecè er u
cu podulu de la Sculeni, in inriurirea
Rusiei.

Ziarulu, Morning-Post, spune cã se
crede bine informat u cã Danemarca a
facutu uã alianciã cu Elveãia in privin-
ãia apãrãrii Danemarcei in contra Ger-
maniei si cã tratatulu s'a si suptu-sem-
nat u. Acestã er u este uã cestiune gra-
vã; dar u noi, avem u datoriu se mai
aducem uã aminte cã Elveãia este uã pu-
tere forte micã, (2,200,000 locuitori)
si declarã pe deplin u neutrã. Cu
tote aceste ea scie a prevedè viito-
riulu s'a s'alia cu natiunile libere. Dar
si noi, in adeveru, nu ne amã aliãtu cu
cineva, prin armele din Rusia pentru
Slavi, prin armele italiene redatã Tur-
cilorã, prin Polonii goniã din tãrã, si
prin Polonii prinãsi in cursã si impu-
scãã, chiar u cu perderea sãngelui ro-
mãnu, prin podulu de la Sculeni, si
prin inscriurilã ca Rusia se nu mai fia
supãratã de demagogii Poloni? Si Duca
de Leichtenberg, nu este si el u acum u
venit u din nou in mintea Romanilor.

C. A. R.

Citim u in ziarulu „Wanderer“ de la
3 Septembrie:

Ar fi forte anevoie, in momentul ac-
tualu, a decide pãna la ce punct u trebuie
se punem u temeulu pe conditã actuala a guver-
nulu francez u si a organelorã sale ispirate,
pina unde au ajuns uã intr'adeveru flucururile
intre Paris, Berlin, si Petersburg, si ce tre-
buie se atribuim u numai la nisce scõmote
res pãndite cu scop u de a exercita ore care pres-
siune. In tote casurile, este uã faptã ne-
tãgãduã, cã penele ispirate de curerile
guvernamentalã franceza anuntã pregãtitã sau
chiar u si incheiatã alianãã intre Francia,
Prusia si Rusia. Tocmai acum u lumea iã a-
duce aminte cã inainte cu câteva septemãni
se ivise scõmotulu, cã Prusia a oferit u mij-
locirea sa in privinãia cestiunii polone fatre
Rusia si puterile interventõrie. Atunci mai
tota presa europianã si-a bãtut u joc d'a-
cestã propunere si nimeni nu s'a indovitu
ca propunerea Prusiei va fi respinsã de pu-
terile respective fãrã multe formalitããi. Ace-
sta s'a si facutu inainte ancã d'a se face
propunerea in formã oficialã. Dar u împãratul
francezilor, cu cunoscutã aluã prudinã — aã se
dice — s'a gindit uã chiru d'atunci cã ambii
sei amici in cestiunea Polonã ar putea sã-l u
tase isolat u si sã-l pue astu-felu in nece-
sitate de aã cãuta aiurea aliãã. D'ace-a
n'a tãiat uã atunci cu totulu firul uã negociaãã-
ãilorã cu Prusia, ci l'a tinut u pe suptu mãnã.
In momentul cãnd u Austria a convocat u
dieta princiarã la Francfort si bãrbaã de
Statu englesi, au facutu pregãtirile lorã de
cãlãtoriã la vechiulu oraãiu alu Confedera-
ãunii, imperatulu Napoleon era convins u cã
l'au pãrãsit ambii sei aliãã. Ambasado-
rele prusianã Comite de Goltz a pro-
fitat u cu mult u tacit uã d'aceãã schimbãre
in dispoziãiunea lui Napoleon; principele de
Hohenzollern l'u-a ajutat u de minune si vã-
rulu seu de la Torino (regele Vittorio Em-

...lucrului s'a amestecat și dinuși prin mijlocirea comitetului Pepoli, care se rădăcește cu împăratul Napoleon și este totu' d'ua dată și cumnatul principelui de Hohenzollern, și care în calitate de ambasador la Petersburg, se află în relații amicale cu cercurile guvernamentale rusești. Plină unde au ajuns acum negociațiile, cât de mare sau de mică este perspectiva de isbandă, nu se poate ști încă de nimeni, căci negociațiile sunt prin natura lor confidențiale și secrete; poate că nici d-nul Drouyn de Lhuys nu este în stare a da detalii, dacă aceste negociații sunt serioase și cu scopul a ajunge la un rezultat pozitiv, sau dacă n'au alta destinație decât a aduce aminte Angliei și Austriei, că amica Franței este unu' articol de mare multă cântătu', cu care, în cașu de neceitate, poate face unu' comerțu' care se nu prè fie plăcutu' nici la Viena nici la Londra.

DICTATURA.

(A vedea No. de ieri)

Despotismul lui Augustu' pregăti pe Romani pentru acelu' Tiberiu și cele late I. S. M.

II. Cându' scriem aceste linii asupra dictaturii, o reflecțiune se prezintă în cugetul nostru, pe care, nu scim pentru ce amu' lăsa-o se trecă, și n'amu' împărtași-o confrăților nostri de suferință?

Oare guvernul nostru mai ține seamă de opiniunea publică, acestu' sufletu' alu' staturilor noastre? Oare simte elu' desaprobată generală ce'i dă țera pentru călcarea Constituțiunii, pentru esirile sale din lege? Oare înțelege elu' că aplausele, asmuțările, lingusitorilor sei, rasă inemică a regiilor, și poporelor, nu sunt totemii sfaturile cele bune? Oare înțelege elu' că aplăcu' cu țera în spinare, către o ripă fără iudiu?

Ce vrea guvernul se face? Vrea să ucidă și acelu' începutu' de regim parlamentar, care, nu tăgduim, este defectuos, daru' care dă măcaru' la câteva clase ale societății, pină va vedea în adulu' națiunii întregi, dreptul se opere legile de a fi călcate se conștuloze veniturile și cheltuielile statului, înțindu' în aceste clase uă activitate cari totu' e mai preferabile decât scurțiaru' apatiei, și neactivității în care voiesc a ne duce guvernul. Noi înțem la regimelul nostru parlamentar, nu ca la unu' ce perfectu', amu' d'is-o, ci ca la embrionul acei perfecțiuni către care suntem îndreptu' sărșescu' a îndrepta pașii și speranțele noastre. Dar guvernul ucide acestu' regim; elu' vrea să ne închidă calea, vrea să ne stringă întrunul cercu' de feru' vrea să ne remăia singuru' viu în t' unu' nemărgit cimitiriu. Elu' desprețuiesc pactul fundamentale, calcă tote garanțiile publice, deprețuiesc opiniunea publică din țera și din tota Europa; în scurtu', vrea să facă din România unu' felu' de catacombă Egiptenă, populată cu mamie, în care tote se dormă somnulu' fericitoru', și numai guvernul se vohbescă, se lucreze. Vrea dictatura!!!

Unu' țera unde guvernul nu participa nici într'unu' câmpu' la guvernul activu', adică pretutindene pe unde nu este uă reprezentare națională, liberu' alesă și investită cu prerogative impuitoare, libertatea preseii înlocuiesc în cătu' va drepturile politice. Partea cea luminată a unei națiuni se interesază la administrarea treblor cându' poate se și esprime opiniunile sale, de nu directu', celu' pucinu' asupra principielor guvernale ale guvernului. Daru' cându' într'uă țera nu este nici libertate de presă, nici drepturi politice, poporul se despărte cu desevirsire de treble publice; totă comunicarea se rumel între guvern și guvernati. Autoritatea și partizanii lei, potu' se privescă acelu' ca unu' avantaju'. Guvernul nu mai împinșă, nici uă pedinșă; nimicu' nu lu' contrariază; d'eu' a vrea vine numai de acolo că elu' singuru' este viu, națiunea este morță.

(Vai celor ce și punu' onorea în a ucide națiunea mama lor!!!). Opiniunea publică este viața staturilor. Cându' și opiniunea publică este lovită în principul ei, Staturile se surpă și cătu' în soluțiune. Astu' felu', notați bine, că dela descoperirea tipariului, unele din guverne au favorisatu' manifestarea opiniilor prin presă. Altele au toleratu' numai acelu' manifestare; altele au năbusitu-o. Națiunile la cari acelu' ocupare a spiritului a fostu' incurajată sau tolerată suntu' singurile ce au ramasu' cu putere și viață. Acele la cari guvernele au impusu' tăcere, tuturor, opiniunilor, au perdutu' dreptu' totă vițerea, totu' caracterul. Se ne aruacăm u' oțiu' la Spania, a cari s'orta fu de a fi supusă mai multu' de cătu' ori-ce altă țera a Europei la despotismul politic și religios. În momentulu' în care libertatea constituțională s'a răpitu' spaniolilor, nicu' uă carieră nouă nu s'a înfășisatu' activității spiritului lor. Ei se resemnă și ațipiră. Hotărira morții fu pronunțată.

Eacă unde vrea se ne ducă guvernul actualu'. Daru' nu va face nimicu'. Nu va isbuti nici de cumu'. S'a d'is și s'a constatat mai cu deosebire, în timpii nostri plini de minuni, că triumfulu' ideielor folositoare numai este de cătu' uă cestiune de timp. Totu' ce este reu de uă camu' dată este că întârzierea realizării marilor ideie ce au legănatu' copilăria noastră, desperază pe cei slabi de cugetu', și torturează generațiunea de fața cu aceleși instrumente de casă, cu care a torturat Reglementul generațiunea trecută. Înșă ce se d'icem! Și guvernele ca și poporele, ca și individii, învță cu propria lor pagubă. Va trece și valul de astăzi și se va vedea că și acumu', ca și în trecut, la noi ca și la alte păpore, ori de câte ori a domnițu' minciunea, adeveralu', care vine în urma lei, și-a resbunatu' cumplitu', amarul...

Vorbind, curat, dictatura este de doue feluri: dictatura dată și dictatura luată. Amu' vorbitu' pină aice prea pe largu' că s'avem uă ideă despre cea d'antiu'. Vomu' d'ice căteva cuvinte despre cea din urmă, despre dictatura luată.

Mintuirea poporului, a țerei, a individului, a provocatu' întrebunțarea mesurorū neregulate, cându' comandă forța maioră, abisul deschis spre a înghiți națiunea. — Unu' omu' este atacat, de hoți în fundul unei păduri. — Moralisti potu' ore cere că acestu' nefericitu' se strige în ajutorul se u puterea publică? Fără îndoială că cursul celu' leneșu' alu' procedurii penale, este nepracticu' în asemeni situațiuni. A respinge puterea cu putere, devine atunci unu' dreptu'. — De asemine și Capii guvernurū, potu' fi siliți a pune mâna pe puterea absolută și a protege usurpațiunea lor cu puterea. Ce voru' face atunci cetațienii? Tinguisevoru' despre usurpațiunea înșuși usurpatoriu sau la complicității lui? Așteptăvoru' în liniste ca consolidarea și legitimarea consecințelor loviturii de Statu? Acelu' ar fi cea și uă ratiificare anticipată a tuturor usurpațiunilor. Se cercetăm u' acumu' reversul medaliei. Uă revoltă cu mână armată, uă invasiune inemică se declară fără

de veste. Patria este într'unu' adeveralu' pericolu'. Dregătorii cei mari ai țerei sunt amenințați de uă putere superioară. Trebu' voru' ei se convohce adunarea legiutoră cându' comunicările suntu' întrerupte? Trebu' voru' se convohce Curțile și tribunalele spre a face una după alta tote actele prescise de lege, pntinciose numai într'uă situațiune normală? Uă asemine teoriă ar u' asigura triumfulu' tuturor guvernurū celor mai regulate și nepătate. Daru' încă uădată se cere ca guvernul acela se fie espresiunea voințelor naționale, se respundă la tote trebuințele țerei; se fie conductorul masinei Statului pe căile civilizațiunii și ale progresului. Numa în așa condițiuni putemu' d'ice înpreună cu aperiții acestei sisteme, că omul care se înecă nu este d'atoriu' a cerceta dacă ramura de arbore de care se prinde, este sau nu proprietatea sa. E destul că uădată scapatu' se despăgubescă pe proprietariu. Salutea publică este suprema lex. Guvernul ce nu poate avē alegerea mijlocelorū, într'unu' momentu' datu', nu poate fi acusat dacă scapă țera printr'uă neregulată întrebunțare a puterii. Daru' mai înainte de tote, se cere esistența pericolului, — nu comploturi inventate o'ale lui Bontilă și revoluțiuni de poruncă că nu mai scim unde, — Periculul trecut, venim u' la stricta executare a legilor. Apa revine la marea ei.

Unii din publicisti ceru', pentru că resistința, iasurecțiunea și dictatura se fie legali, următoarele condițiuni: 1 Trebuie că individul, poporul sau guvernul amenințat, în esistența sa, se aibă bunul dreptu' în partea lor: osinditul la închisore, nu poate se respingă cu putere pre omenii justiției. 2 Trebuie se fiă nepuțință asolută d'a urma marșii regulate: într'uă capul Statului poate se alerge la Adunarea națională, nu poate, substitu' ordinile sale, legii. Permanința Adunării împucineză multu' ocaziunile de dictatură. 3 Îndată ce a încetat nevoia trebuie a reveni la paza legiunilor formalități. 4 Îndată ce a trecut pericolul, trebuie a da socotela celor în dreptu' despre neregularitățile comise; a proba că a fostu' asolută necesitate a alergera la nisce asemeni masure, — temerea fiindu' în contra puterii, — și a repara, de este prin puțință consecințele lor. Astu' felu', trebuie a da garanță de dreptate acuzărilor care s'au lovit cu uă pedepsă, fără a fi judacată mai antiu'.

Si cu tote aceste, chiaru' cându' esistu' aceste diferite condițiuni înțelepciunea sfătuesc a nu întrebunța forța, sila, dacă ele nu potu' aduce nici unu' rezultat folositoru', sau dacă reul ce are de scopu' a năbusi, nu este destul de gravu'.

Dictatura legale, se deosebesc de usurparea puterii sau de neconstituțională lovitură de Statu numai prin esistența acelu' pericolu' iminent de care amu' vorbitu' și care țintesc la uă restaurare fundamentale în folosul unei sisteme politice sau unei ambițiuni individuale. După opiniunea lui Montesquieu, tendințilo dictatoriali, suntu' o'atatu' mai de condamnău într'unu' Statu, a cari organizare este băsată pe prin-

1) F. Bericot-Sait-Prix: Théorie du droit positif français.

cipiul constituționalu' alu' despărțirii puterilor, cu cătu' legile ne prevedindul nici nu se v' uă mesura spre alu' preîntimpin.

De amu' avē uă putere, amu' lua pe cărmăcii nostri de umeru' și asemine acelu' sultanu' turcu', cunoscutu' în istorie, le-amu' d'ice: nu într'acolo este inimicul, și le-amu' areta se lovescă nu în națiune și în drepturile ei, ci în inimicii ei veduți și neveduți, în acei inimici cari suntu' atatu' de mulți, atatu' de lesne de găsitu', că nu mai simțim trebuința de a i numi aci. I-amu' numitu' aiure... Guvernul ar trebui se-i scie mai bine de cătu' noi. — Se teme guvernul de reascole, de resturnări, de revoluțiuni? Ei bine, de și aceste suntu' numai nisce chimere în unii creeri aprinși, daru' spre a conjura ori ce resvrățire s'au revoluțiune, facă guvernul fericit pe poporul român și atunci nici unu' spirit de rescolă nu va găsi partizani; din contra cine ar cuțeza una ca acelu' ar afla națiunea întregă armată contra lui și ar deveni victima indignării generali. În totu' de a se munci ridicand u' stăvile unui torinte, contra cari n' a pututu' reziste, — torintele progresului omenescu', — n'ar u' fi mai utile a îndemna pre stăpinitori a fi drepti și umani pentru propriul lor interesu? Acolo, eru' nu în omni potință, nu în dictatură stă totă legea și prorocia. Omnipotința ca și oțelul celu' țare, corumpu', strică vasul ei ori cătu' de solidu' ar fi. Fără garda de pretoriani, ar fi proscrișu' ore Tiberiu, jumătate din Romani? Caligula ar fi adus ore pe supusii sei a le părea reu de Tiberiu? Unu' principe apurure armat, poate deveni cându' u' va plăce usurpatorele drepturilor unui poporu' desarmat. Daru' într'uă acelu' se mărginesc adeveralu' interesu' alu' unui Domnitoru? Acesta ar fi triumfulu' celu' mai lașu' ce s'ar putē vedē, chiaru' atunci cându' s'ar putē căpeta: autoritate inarmată, luptinduse contra individilor desarmati. La noi, poporul nu mai are cu ce se apere nici contra lupilor, căci armele s'au luat de guvernele părintesci.

O sperință ca și societatea de bătrână ne învță că acelu' imperiu' asolutu', acea autoritate fără margini la care a ajunsu' ori s'a silitu' a ajunge acea putere diabolică, pe care ambițiunea unui ministru o înfăcisăză unui principe, ca scopul suveranității, pe care lingusitorii i-o areta ca unu' dreptu' necontestabile, pe care superstițiunea, inoranța, buimăcela o aședă pe tronul în numele interesului divinității, pe care stupiditatea poporelor degradate au toleratu-o câte uădată, nu este altă de cătu' uă spadă cu doue tăișuri, purure gata a rani mâna pe care o servesc.

Augustu' inconșurat de cohortele pretoriane se măgulesc cu credința legiunilor sale, însă, totuși găsia în întinderea puterii sale, eternul isvoru' alu' fricelor sale. Elu' scia că dacă sateliții lui u' făcea triumfatoriu asupra silințelor neputernice ale unei revoluțiuni, nu putea se-lu' apere de pumealul unui republicanu' stărit. Elu' scia că Romani plini încă de venerare pentru membra lui Brutu,

1) Esprit des lois, lib. II, chap. 2.

ar fi laudat, memoria celu' înteu' cetațianu' care ar fi imitat u' exemplul se u'.

De acea-a repețim u' împreună c'unu' celebru' publicistu' italianu', că nu potē fi siguranță pentru principii de cătu' în virtute, în amorea poporului, în moderarea și sinceritatea guvernului lor, în fine, în paza legilor.

„Qui duro sceptru' savus imperio regit, Timet, timentes; metus in auctorem redit.“

a d'is Seneca. Așa daru' tiranul este singulu' omu' care are trebuința de a totu' puternici, cându' nu i o conferă interesul națiunii sau salutea publică; elu' mai este acela care are apoi, trebuință de trupe de pretoriani cari se-lu' apere contra unui poporu' apăsatu' și după totu' dreptul întăritu'. Daru' contra propriilor sei aperiții, cine-lu' va apere? Pentru ce se-i împace, trebuie se fie sclavul lor, în casu' contrariu, va fi victima lor. Pentru a fi respectat de supușii sei, va trebui se respecte însuși pre gardii sei. De la capriciul lor atinșă de a-lu' venera ca pe unu' Dumneșu' sau alu' măcelari ca pe unu' miserabile făcătoru' de rele. Exemplul imperatorilor Romei, fie-ne uă probă frapante. Statuetele lor erau adorate. Lingusirea și frica le făcea onore divine astăzi. — Măne aceste statue erau adrobite. Poi-măne divinitatea dispărea. Lingusitorii se prefăcu' în aroganți desprețuitori îndată ce puterea d'ilei trecuse în alte mâni. Acea-a și garda de pretoriani care silia pe poporu' a adora pe tiranul, ilu' călca în picioru' ori de câte ori nu-i plăcea. Ajunși singurul sprijin alu' trunului, ei ilu' încruntău mai adese ori de cătu' ilu' aperau. Cu acestu' ajutoriu', resturna tiranul legile, sferma senatu' și poporu' Suptu' auspiciile aceste, tremura totă lumea. Daru' tremura și elu' la vederea unor așa aperiții. Era în același timp obiectul celu' mai vilu' și mai respectat. Slătutele, medaliele, apoteosele, erau ale cohortelor, eru' nu ale fantomei ce le primia; însă în cele dupe urmă, era jertă fără milă și acelu' fantomă.

Eacă prototipul dictaturei ce se impune fără timp, fără trebuință, fără bună credință.

La ce morale putemu' veni dupe tote aceste?

„In oii ce lucru, a d'is Benjamin Constant, legile ecitații suntu' cele mai bune de urmatu', chiaru' de n'am trebui se le considerăm u' supu' raportulu' utilității. Autoritatea ce violăse justitia, cu speranța unui miserabile câștig, plătesc scumpu' acelu' violare; eru' drepturile individilor aru' trebui se fie respectate, și atunci cându' guvernele n'ar u' avē în vedere de cătu' propriile lor interese.

Se fie bine sciutu' că dupe aceste principie nestremutate, eterne, ale dreptății, ori cine ar cuțeza a se atinge de libertățile fundamentale ale poporului român, se va frige precum u' s'au friptu' acei ce au voit u' se fure focu' din sora. De astăzi înainte România are unu' regim parlamentar în intru pe care ori cine potē a-lu' îmbunătăți și desvolta; daru' timine nu potē alu' ciunțu' sau afirma. În afară, ori cătu' de mică este patria noastră, ea apăsă cu ore-care greutate în cumpăna intereselor Europeane; ea are loculu'

scu pe care nimine nu i-lu pôte lua. Acastă considerare i-a adus și garanța colectivă a Europei, garanța pe care toate puterile s'au legat și o respectă. Acastă nouă pozițiune o datorim bunicii-voine a puterilor semnătoriei tratatului de Paris. Și apoi, se mai găsesce unu *quidam* care se și inchipuiescă că, chiar de ar lăsa țera, pentru un moment, a i se răpi libertățile garantate, ar consimți Europa se se comită acestu sacrilegiu? Nu. Lumea civilisată este însetată de propășire, de înaintare, de dezvoltarea libertăților constituționale. Ea dorește a vedea consolidându-se în statul român aceste bunuri, pentru ca se pôtă face, măcar în viitor, din România premergătoriu ideilor moderne în Oriente. Ecă pentru ce dicem că nu vom avea dictatură. În cât timp vom vedea strelucind în apus, sus și tare, sôrele ideilor regeneratrice, în cât timp vom vedea chiar puterea colosului de la Nord, îndreptându-se, pe calea libertății, în cât timp vom vedea strelucind pe firmamentul luceaferului ginții latine, în cât timp vom vedea că pînă și Secuii din Transilvania capetă unu regim reprezentativ, și se entusiasmeză Sașii pentru acestu regim, Români, de dictatura se nu ne temem!

S'a dus epoca absolutismului. Astăzi regii de drept divin, cari au fost absolți de când lumea, se prefac în constituționali din ce în ce mai mult, și guvernul nostru, constituțional, poporariu și democratic prin origine, prin rațiunea de a fi, în trecut, în prezente și viitor, mai crede ore că va deveni absolut în mijlocul Europei constituționale, democratice, luminate?

Teneat risum amici.

Dreptul și opiniunea publică condamnă pînă și intențiunile de natura această. Și s'a dîs, ca puterea condamnată de opiniune, se asemănă acelor corpuri lovite de fulger pe care contactul aerului le reduce în pulbere.....

Amu dîs.

X.

ROMANIA DE PESTE CARIĂȚI. DIETA TRANSILVANIEI.

Sedința a XVIII din 28 August.

(Începutul la 10 ore 20 min.)

Protocolul sedinței trecute se perlege în toate 3 limbele patriei. Reflexiunile lui Schnell, Hanea, Schuler-Libloy se complănesă.

Preș. După ce nu mai are nimine nici o reflexiune la protocol, trecem la desbaterea generală a propozițiunii întâie regesci.

Gul: Ne rugăm de înaltul președiu a ne citi cuvântătorii însinuați, cumu urmădă, și de sunt *pro* și *contra*.

Preș. Toți, cari s'au însinuat până acum sunt *pro*, adică: Contele Beldi Esc. Metr. conte Șiucluțiu, bar. de Șia-guna, Michael Schuller, Al. Laqar, Al. Bohetieli, Ioane Puscaru, d. Moga, Iosif Gull, Branu de Lemouy, Gaetanu și Popea.

Obertu obiectesă, ca numai asupra proiectului comisiei, — care precum se scie, se abate ceva de la forma proiectului propozițiunii regesci, — se pôte face desbaterea, și nu asupra propozițiunii regesci înseși. (Așa e! So ist's!)

Contele de Beldi. Dămnule președinte! Înalta reprezentanța a țerei! Aprețuirea împrumutată, ba, dreptatea cere, ca proiectul de lege cestionat

se se resolve astăzi-fel, în câtu cei interesați de el se devină deplin mulțumiți și îndestulați. Și eu, care am fost membru alu comitetului, ce elaboră acestu proiect, mă apropiat de această afacere cu totă sinceritatea, pentru de a se introduce în bodicele țerei totu aceea, ce ar putea servi spre mulțumirea lor, că, precum celelalte trei națiuni ale țerei, adică națiunea magiarilor, secuilor și sașilor, se aibă Români deplină libertate politică și confesională. E adeverat, că ei prin faptă sunt deja în posesiunea acestor drepturi, care până acum le avură numai cele trei națiuni privilegiate, și așa multora li s'ar putea părea de prisos, a mai pertracta ceva în privința această; dar fiind că națiunea română pune pondu mare pe aceea, ca nu numai drepturile individuale, ci și cele naționale atât în privința politică, cât și în afacerile religioase se și le scia proclamate și petrecute în legile țerei; de aceea cu cea mai mare prevenință mă declar pentru îndestularea acestor dorințe ale lor (Eljen! se trăiescă!) și anume mai cu seamă din motivul acela, căci sum incredințat pe deplin, că numai în modul acesta se pôte spera și accepta, ca națiunea română cunoscând loialitatea celorlalte trei națiuni, și dănsa din totă puterea sa va contribui, ca constituțiunea avitică, carea o amu recăstăgătu, de și cu numele echimbări esențiale, prin diploma din 20 Oct. 1860, se se susțină, (se trăiescă!) și că toate acele reforme, cari prin schimbarea împregiurărilor timpului se arată că necongruabile, se se înfințede prin conclucrarea lor pe cale constituțională în concordie frățescă, și așa credința neînfrangibilă către monarhul nostru avându-o totdeauna dinaintea ochilor, dezvoltarea spirituală și materială a țerei, de carea avem atâtă lipsă, prin conclucrarea lor se se înainteze, și se se căstige îndestularea țerei noastre. Eu dar sum pentru proiectul de lege propus, și adevărat mai cu seamă din cauza, căci îndreptățirea egală politică și religioasă a națiunii române va fi de mare influință asupra constituțiunii noastre avitice și asupra autonomiei țerei noastre. (Eljen! se trăiescă!)

Esc. Sa Metr. Șiucluțiu: Mărită cameră! pe națiunea noastră română și pe religiunea ei de mulți seculi a zăcutu o anatemiă politică vechă și fostu escomunicată din comerțului celorlalte regnicolare națiuni și religiuni, așa cât națiunea noastră română de mulți seculi, așa dîcînd de vre unu 4 și jumetate de seculi, nu au avută norocire se pôtă lua parte la legislațiune, și de aci firesce, a urmat cumu că ea a trebuit și în civilizațiune și în drepturile celelalte politice se remănă totu-dauna mai în deret. Laudă dămă lui D-deu și glorificăm pe Sacretisima sa c. r. Maiestate, care astăzi prin propozițiunea sa cea d'întăiu, care o da înainte dietei spre pertractare acum generală, — volesce, ca anatemiă această se se stergă și de pre națiunea noastră română, și escomunicațiunea cea politică din drepturile publice ale națiunilor Transilvaniei se înceteze. Europa și dora totă lumea, care nu va sci stările împregiur și istoria națiunii și a patriei noastre; cumu o națiune, care înainte de acesta cu 1758 de ani ca domnitoria s'a aședat aci în dulcea noastră patriă, printre toate viforile cele grozave și incurșiunile nemiurilor celorlalte barbăre, care au resturnat dulcea noastră patriă cu susulu în jos; prevedința d-zeiescă așa o au străcurat, apărât, și o a susținut, cât și venirea nemului seș națiunii magiare în Transilvania încă a aflatu-o domnitoria? S'ar mira, dîc, cumu unei națiune, care este cea mai vechiă din toate națiunil

Transilvaniei — astăzi numai i se deschide ei ușa casei acestei legislative, și astăzi este ea se se primescă în sistemul națiunilor regnicolare ale patriei noastre? Și va dîce dora cineva: pôte ca națiunea română nici odată n'au avut drepturi, ci aceste le capătă astăzi, ca dintr'ua mare grația a celorlalte națiuni?

Domnilor! națiunea noastră încă în septămănilor trecute, cându s'a desbătutu adresa către maiestatea sa a primitu provocarea la dreptul istoric, și nu fără temei, pentru că națiunea noastră epoca dreptului seș istoric nu o ficescă numai de atunci, de cându patria această după trista și nefericită bătăia de la Mohaciu s'a despărțit de corôna Ungariei, fără națiunea noastră își reduce și și pune epoca dreptului seș istoric mai înainte și tocma de atunci, de cându au intrat magarii în patria noastră. Istoricii celu anonim alu națiunii magiare, care cu bună seamă mai mult a scris în favorea nobilei națiuni magiare, de cât în favorea noastră a Românilor, totuși dîce, cumu că Români dăndu mâna droptă de bună voia lor și au alesu sieși Domn pe ducele magiaru Tuhutum, și ca din acea și cu pace a stăpînit patria această. —

Așa dar de aci se vede, cumcă națiunea noastră n'a fostu subjuga cu armele, ce a venit sub stăpînirea principelui magiaru cu păciuire solena de stat, și așa se pôte dîce, că națiunea noastră pe națiunea magiară ca pe o soră dulce o a primitu în toate drepturile sale, care le-a stăpînit ea în patria sa; — pentru ca, d-lor! nu e de a se crede acela, ca se fiă supus cu arme unurii pe români, pentru că trebuie se presupunem, ca truia unu învingătoriu duce magiaru nici odată nu s'ar fi dedositu într'acolo, ca se dea mâna cu cei învinși și supuși cu armele și se recunoscă alegerea sa de Domnitoriu preste Transilvania delanisce solavt ai seș subjugați prin purtarea armelor. — Așa dar se vede de aci, că românii au avut drepturi politice și istorice, și temeiul drepturilor istorice tocmai de atunci, de cându au intrat magarii în Transilvania și de la solemnul pactu de stat, carele l'au încheiatu cu ei la Esculeu, dânduși mâna dreptă unu cu alții s'au înfrățit la oaltă la bine și la rău, cu unite puteri au apărât patria în contra vijeliilor.

Și ore ce casu, ce întimplare s'a putut întimpla, ca totuși noi de mai multe vécuri se fim lipsiți de drepturile noastre politice și istorice, care le am avut la o alta cu frații nostri magiari? Mulți pôte ar socoti, că națiunea română de aceia a trebuit se și pîrdă drepturile sale, pentru că ar fi comisă o crimă de perdeliune seș s'ar fi sculat cu arme asupra Domnitorului seș, pentru care și-a perdut drepturile sale; niminea se nu socotescă, ca această s'ar fi întimplat.

Nenorocirea națiunii noastre a fost singur numai aceia, că ea cu sufletu și cu trup s'a alipit țere de biserică orientală și de ritul orientală (voce. asia e!) într'atata, în câtu mai bucosu au suferit ori ce calamitate, de cât se și pîrăsescă națiunea și religiunea sa. Ertatimi Domnilor! ca se nu aducă testimoni din isvôrele istoriei, ca se'mi documenteșu așerțiunea mea; ertatimi mai bine se trec cu vederea peste acestea, pentru că amarul timpurilor trecute vreu se-lu acoperu cu vecinica uitare, căci ținta noastră este, se ne înfrățim adeverat, că numai cu puteri unite se fericim patria noastră. Destul, că cauza dorirei și a perdelii drepturilor noastre politice și istorice nu este alta, fără numai singur fanatismul religios, acolo dar a venit prin feluri de feluri de fase și nenorociri, care eu după pozițiunea

mea mai mult trebuie se le retrac, de cât se le povestesc, acolo dîc a venit sôrtea națiunii noastre, ca mai pe urmă s'a adus între multe alte preadeditore legi și unu articlu de lege în Aprobate partea 1. Tit. 8 Art. 1 care dîce: Naha az Olah natio sem a statusok kozé nem számláltott sem valliasok a recepta religioik kozul vale etc. și în articlu Tit. 9 Art. 1 dîce și mai uritu: Naha az Olah nemzet propter bonum publicum admittat tot e hazaban, miud azon altal nem vévéu eszibe állapotjának alacsony volt at. etc.

Și acesta așa apăsătoare și deditore sôrta asupra națiunii noastre n'au venit dintr'alta, fără numai din fanatismul celu religios, care au trasu după sine apoi prea firesce ura și contentul național și religioase. Mulțimea lui D-deu! Acum a trecut și a țari o mare consecuință ale trecutului, toate se fiă uitate și în vecl se remie astupate.

Așa dar într'aceia, și în intertitulă acesta de atunci pînă acum nu începutu cele trei națiuni a se constitui pe sine fără de națiunea noastră română sau mai bine cu totă escluderea ei din drepturile politice, sau făcutu de statur și ordini, sau făcutu pe sine națiun regnicolare, ad întemeiatu uniunea trium nationum și sistema trium nationum și quatuor religionum, din care cu totul au eschis națiunea română, și toate beneficiurile și dregătoriele patrii de susu pînă josu le-au împărțit între sine și după religiunile sale. Așa românii despoieți și eschisi pururea au solicitat, și nu și-au uitat nici odată de drepturile sale politice, pentru că de sta principiu acela, care aci în casa această mărită l'am auditu și care lumea civilisată de acum cu totă dreptatea l'au adopteză, cumcă: „es gibt keine Rechtsverwirkung“ adică: „nici o națiune nu și pôte perde drepturile sale. Națiunea română cu atât mai cu mare dreptate își repetesce drepturile sale politice istorice, cu cât ea nici o crimă politică n'a pătrat, pentru care se se pôtă dîce cu ceva umbră de drept, că și le-a putut perde: așa dar națiunea noastră poftesce, că earăși se se repune în drepturile sale antice, asemenea în toate drepturile cu nobila națiune magiară; nu poftesce națiunea română nimic nou, sau mai mult, de câtu au celelalte surori națiuni. Inse trebuie se mărturisim, că au venit acum timpul, cându trebuie se cunoșcemu unulu altuia dorirea sa, și o națiune pofta alteia națiuni. Pofta noastră nu e ca se dominu, ci ca se fimu frați; pofta noastră nu e ca se ceremu mai mult, de câtu au celelalte națiuni, (bravo!) da totu acele toate le cerem, de cari se bucră și celelalte surori națiuni. De aceia trebuie se ne descoperim durerea noastră, și se ne spunem pofta animei noastre, pentru că totu aceia am cerut de 4 seculi pînă în ziua de astăzi, ca se fimu și noi între status et ordines, ca se fimu și noi primiți între națiunile regnicolare, ca se intrăm și noi între unirea trium nationum, ca se intrăm și noi cu religiunile noastre în sistemul Transilvaniei care au stat din 3 națiuni și 4 religiuni, care a făcutu dreptul publicu de stat alu Transilvaniei ca această sistemă politică transilvană se stea de aci înainte din 4 națiuni și 6 religiuni. Noi tare ne alipim cu inima de dreptul acesta; însă, d-nilor! cându ne alipim cu inima de drepturile acestea, nu vom prin această dora delaturarea egalei îndreptăți individuală, și religioase a altora, ori de ce felu de naționalitate seș confesiune s'ar ține, d-lor! Maiestatea sa, prin articlu acesta d'întăiu, seș prin propunerea sa regescă d'întăiu, a arătat, cumu că volesce aceea se ne da, ce a cerut națiunea noastră, pentru că

Maiestatea sa, ca celu mai îndurat și dreptu monarcu sub sôre vrea odată se odihnescă și pe națiunea română cea până acum neodihnită, vrea se aducă dragostea cea frățescă între națiunile Ardélului, pe care nestrămutată vrea se o întemeieze, vrea ca și noi se ne facem frați cu celelalte surori națiuni, vrea ca și noi de toate drepturile acelea, de care s'au bucurat celelalte surori națiuni, se ne putem bucura, că așa avind inima odihnită se ne putem vedea ca frați, unde ne vom întâlni și ca cei mai credincioși amici, pentru că unu amic bun e de multe ori mai bun, e de multe ori mai bun decâtu o frăție. Așa dar eu în desbaterea generală asupra propozițiunii I. regesci, care în principiu primesc de basă, și care are de scopu efeptuirea egalei îndreptăți a nemului seș, a națiunii noastre române fășit cu celelalte națiuni; acestea mai susu specificate postulate de dreptu așiu dori din parte-mi și socotesc, că aceste sunt și dorițele întregi ale națiunii, ca se le primescă mărită Cameră, și se suscipia și în proiectul de lege, și pe aretatul fundamentu de dreptu publicu alu Transilvaniei, care până acum prin nici o lege nu s'a sters, se îndestuleze, și se odihnescă pe deplina pe multu până acum nedreptățita noastră națiune; iar cându va veni desbaterea specială a acestui obiectu pentru atunci imi retienă cuvîntul.

Către acționarii Românilor.

Conformu îndatorit prescrișă prin statutele Asociațiunii Ziariului *Românul*, comitetul invita pe toți d-nii Acționarii a se aduna la 1 Septembrie anul curent, în localele redacțiunii, Caimata, Strata Fortunei Nr. 15, spre a li se da seama despre starea acestui ziariu pe anul expirat și a se procede la alegerea comitetului pe anul viitoru.

Totu d'ua dată comitetul aduce aminte d-lor acționari că adunarea de estimpu are uă însemnătate sôrte mare, căci ea are a revisui statutele Asociațiunii în ce privesc dreptiunea politică a ziariului. În adăveru, estimpu expiră termenul de trei ani alu direpțiunii actuale, și Adunarea va avea a se pronunța asupra acestui punct și, prin alegerea ce va face, va lua ea însăși direpțiunea ziariului.

În aceste condițiuni dar, sigur că fiă care va înțelegă importanța adunării d'astăzi, comitetul previne pe d-nii acționari de ziua Adunării și-i rogă a se afla la 8 ore seara în localele aretat mai susu.

Cu înalta permissiune a Onor. Maies. Cătelor Cursu American de Caligrafie pentru Civile și Militare

În 10 ore perfectă învățatură de Caligrafie. În 25 ore pentru aceia cari nu știu scrisore de locu. Assemenea dan lecții de limbele Englesă, Franceză, și Germană.

S. DORE.

Profesor de Caligrafie, Șliga Nempeaski Noi 8 Leng O-tels Konkordia.

No. 560. 4 2z.

BIBLIOGRAFIE.

Au esit de sup tipar

VIATA

1ul

Vlad Tepeși și Mircea Vodă cel Bătrîn, de Dimitrie Bolintinlanu și se află de vindare la Librăria Christ Ioannu. Pretul unu esemplaru 1. slanti.

No. 586.

2z.

MIHKBRILE IN PORTUL BRILA

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like 'Korabii sosite inkarkate', 'Gris Ciakir kalit', 'Sekara', 'Porumb', etc.

MIHKBRILE IN PORTUL GALATI

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like 'Korabii sosite inkarkate', 'Gris Ciakir kalit', 'Sekara', 'Porumb', etc.

LA MAGASINULU IOAN ANGELESCU

Calea Mogoşoae vis-a-vi de Palatu Domnescu in colţu.

An sositu Renumitulu Cascavalu de Pen-teleu, de tomnă in Bucăti mici care va tinea pină la 15 Septembrie, si atunci va sosi celu de Iarnă in Bucăti mari fiindu adevăratu din Caserile mele.

SOŢIETATE ASIGURATOARIE DE FOCU.

Feniou asstriak din Viena k s n Capitalu primitivu de 20,000,000 Lei Concessionat prin Dekrete Mării Salle Domnitorului Prinţinate-lor...

de vinzare kasele rep. T. Paladi max. Skasniele vekî No. 36 k 15 inkernerî, grajdî de 8 kai, monro-de 4 trăsri doz nivişie pe lokk moste-neskă amatori se voră adresa in ayele kase.

Medalia de bronţu a societăţei ştiinţelor industriale de la Paris. Pəri albi nu vor mai fi. Melanogenă.

de inkiriati. D'aksmă, o Kasz k 3 No. 3 in intrarea grădinei Ciimmegis lingz Otelsk d-lsi Steriadi nentr o familie, grajdă, monronş, karte navatn mi ngş. A se adresa alăteri la pro-prietarsk ei.

de inkiriati De la sf. Dimitrie Kasele d-lor Filiti din Maxalaoa bise-rika Ieni No. 12.

De inciriat Etajulu de josu laş kasele Mairisli Miina Anastasievici din Strada Doamni avindū 8 odzi, se inkirieaz dela sf. Dimitrie vii-torş.

de vinzare Kasele k nrvv-licele mi loksrile ce sintz in faga Pa-latali Pringsli Barbş D. Mitrbei, alş kroro lokk este de 22 stinjenî in faga slişî Mogosoi, mi de 48 stinjenî in faga slişî Amzi, sintz de vinzare; Dorit-ori de le kmmra s notş adresa in toate zilele de la orile 10 pînş la 12 dimineaş, la Pringsliş George B. Mitr-beiş.

SIIRE VINZARE. DD. fraşî Gisvara aş la momia JŞGALIA, distriktisł Ialomi-ş, lingz Şriveni, o mare kstime de grîş nentr sşmîngz k nreş moderatş, No. 564

de inkiriati. Kasele din strada Beilikisli, vis-a-vis de Kafeneaoa Deds, in kari se alş astzî pensioatşli lsi Vigi, de la Sf. Dimitrie viitorş, dorit-ori se voră adresa la proprietarsk lor ce meade totş pe aya stradş sşbt No. 38

Spre cunostinţa Publică!

de vinzare. Momia Linov-ş Zlitoranka kş intindere de 450 noga-ne lingz momia Mtefsnemli, distriktisł Ilfov distanz de o orş de Kanitalş este de vinzare. Doritorii se voră adresa la d-na Tarsiga Goleşk (in Ciimmigis, in kasele d-lş Teodorş Asan) in toate zilele de la 10 pînş la 12 ore zioa.

De urgenţă Fine voesch Ci-MENT krtat englesesk (Portland) sşb garanie, se notteaskz la D. Iakob Mar-moroch. xanşli Şherban-Vodş No. 8.

CIMENTU. La magazinsli sşbt insemnăilorş din kalez Melari vizavi de otels Fieşki a sositş o mare kantitate de Cimentş din kalitatea cea mai bşnş, se vindu kş ureş foarte moderatş. Kotadi & Tabakoviş. No. 576

Spre ştiinţa publicului.

Ssb-semnatşl dăş inknomtiingz kş miăş mai sositş aksmă artikole'e ar-moşoare nreksmş: Makaroane de Italia, Fidea de Vi-ena nreksmş mi felsrimî de Alkatsri nentr sşnş, Salamă de Sbiş, Viusri de Şngarie, Ktre, anoi 'miăş sositş o nartidş de Şleiş fierş mi nefierş nentr Zagravi, Tinikele albe mari Enge-zepti nentr invelitoare, Şnterş de sşnş trăsri, Mişuvi fierş mi nefierş. Pregşrile sşntş kş se poate mai moderate. Kiriak[Planş Kirovivi]. Strada Kerteş-Vekie. Semnşli la Montenegriş. No. 637

de arendat momia Petro-maniî din Jşdegşli Praxova nlaş kimşliş, avindş kşalitşigile srmşore: 130 kşkamî kş loksrile lorş legşite mi prisoaş, 350 nogaane loksrî nentr areşrile arendamîşli, akareşri doz xanşri, doz morî mi doz Pşdsri neste 900 nogaane sşre tşere ne ter-menş de 6 anî doritorii sş se adreseze la proprietariş Kostake mi Akilie Fili-tis ia momie. No. 601

De vinzare, saş inkiriati.

Kasa mea din max. Dobroteaş kş 3 odzi, salî, nivişigz mi bşkştrie, ne lokk, kş embatikş la Monastirea Radş-Vodş, avindş fagadş de 5 st. mi lşngime de 16. Doritorii se voră adresa la d-na Tşdoriga Rîmniveanş ce lokş-eme la via Kşlgşrigelorş in slişa Dşdemti.

Asemenea se vindu mi o Vie de 5 1/2 nogaane in slişa Dşdemti kş o frş moaşş grădinş de felsrigi nomi rodit-ori, mi kş toatş zestrea ei. Doritrii sş se adreseze la Maika Agaria in Ski-tişli Samşrkşumeti, saş totş la d-na Tşdoriga Rîmniveanş. No. 649

de inkiriati de la sf. Dimi-trie viitorş nre jşmşstate an, kasele din strada Xerestşş No. 59, avindş şinşî odzi sşş, jos odzi de slişî, bş-kştrie, şşlştorie, nivişigz, grajd mi monron; se vindu mi o nereke kai mşrgi kş xamşrile lorş, sş mal vin-de mi 18 ştinjenî lemne tşete mi o narte din mobile; doritorii se vor in-şgelege nentr nreş kş Doamna Zoo Pşsnansky.— No. 640

APE MINERALE.

Pilnauer, Selters mi anş de Bşda proaşnete, a sositş de iznoavş la Gasstav Rietz la Kerteş veke. No. 620

Un Professore Romnş dela o mkoalş şşblikş, voemte a da lekşişni de limba Romînş in vrşş pensioatş saş in vrşş kassz nartikşlarş. Adresz la administrăşia aştşli ziarş. No. 629

3000 s'aş 3500 galbeni prin A. Dri-teorşno se dş kş inotekz ne doî anî s'aş trei, doritorii se vor adresa Podş de şşmintş No. 82. No. 615

de inkiriati. Casele mele din slişa Filaretş No. 7 inkşntoare de 7 odzi kş salonş, mi osebitş o kame z sşşş; jos 2 odzi, bşkştrie, nivişigz, grajdş, monronş mi magazie, sintz de datş kş kirie de la şfintş Dimitrie. Doritori se notş adresa kştre sşb skri-sliş ce lokşeme intrînşele. Iordake Greveskş. No. 652

de arendat, Momia mea Brazi din distriktisł Praxova ce este anroane de Mloemti o jşmşstate orş, sş dş in arenbz kş Moara ne trei, saş şinşî anî dela viitorşli sf. George kş leatş 1864. Doritorii sş voră arşta in Bşkşremti la d. Iordake Dobromteanş ce made in Batimte viz-a-vi de d. Ko-stafors, mi akole la zisa momie la d-ei Ekaterina Ralet ce made in kasele cele mari. Kostake Ralet. No. 653

Oleu de Paris

GIURGIU. Ssb-semnatşli are onoare a fiv-knoskrtş onorabililorş voiaşori nre aştşli oramş, kş antiterişa aştşli O-telş, ce pînş akşm o avea alşliş, kş trekşş in persoana sa, de la 1 Septem-brie viitorş.

Aştşli Otelş, ne lingz modernă sa konstrăkşişne, komoditate mi posi-şione tonografikş avantajoaş dd. voiaşori, va fi bine garnitş, mi sşbt-sem-natşliş, nş va krşa niş! o denonşş nentr kşrata mi komoda lsi intregimere sşre a faye aştş-felş plăkşş ositalitate dd. voiaşori. Şnş birtş bine mi kşratş garnitş, cele mai delişioase mi igienie minkşri, dşne komanda fie kşrşia. Serv-şişliş va fi promutş, mi la disnoşişianş dd. voiaşori. Pregşrile kamerilorş, mi ale mi-şkşrilorş, vorş fi kş maltş mai redşe de kitş la fostşliş antrenenorş, nentr aare dînsşliş şperş ka nş va fi lîuşliş kştş-felş de konkurşliş dd. voiaşori. Antrenenorş, D. Antoniad. No. 661

De vinzare kasele de zestre

ale d-lsi I. Kratimogş din Kraiova, kş lokk de 2100 stinş. natraşli in sşre-faşiz, avindş in faşiz lşşgimea de 34 stinş. earş in fşndş de 26, mi se dş in totalş s'aş ne jşmşstate. Doritorii notş adresa kştre d-sa, ce lşkşeme in Kraiova intrînşele, max. Sf. George Noş, mi in Bşkşremti kştre D. N. Krato-neskş, strada Franşezş, otels Bşdi-teanş No. 37. No. 662

Spre ştiinţa publică.

Ssb-insemnatşli doresce d'a aş-şenta a dînsşliş doşl saş trei elevi in vîrşş de 10-12 anî, kari ne lîuşg toatş şşşşinerea mi o usşrinteaskz sşb-vegierş vor avea kşvenitşli ştdiş şai meditaşişne de limbş romnşş, fran-şezş, latinş, germanş mi de toate nre-krisele dşnş regşlele skolastiqe.

I. STAHL, profesorş; fost translator mşnişinal. Strada Fran-şezş No. 64 Kancelaria de tradşş-şişni de skrieri in limba romnşş franşezş, italianş, germanş mi anglş, Korespondenşz. No. 645

Să cere cu împrumutş dozş mi de galbeni kş asigşrare de proprietate in nşmşntş mi se va adresa la Adm-inistraşişnea aştşli ziarş. No. 654

SE VINDE sşre tşere, nşdsrea Dem-bravş dşne momia Linovşşli-Boldo o jşmşstate orş kale de Bşkşremt sşre Tşnari. Doritorii sş vorş inşge-lege kş proprietara Lekşiga Voieneş-ka in Batimte, kasa Parî No. 639

O MAŞINŞ DE TREIERAT de sş sistemş kş totşliş noş, kare nş şnat-ge niş şnş bobş, mi vîntşş grîşli in kitş nş mal are trebşşigz de aş mal da prin alts mamîşş de vîntşş se inkiriadz de la 15 Sent. viitorş, kş nreşş de 7 şfangi kila. Doritorii not inşgelege saş in Bşkşresul kş d. N. Laxovari, ori la Dregşnemşli dist-riktisł Vlauka kş intenidatele seş d. Dan-Teodoreskş. No. 646

Pensionat de tete.

Voindş a da PŞRINŞILA o nre probş de zelsliş kş kare se okşnş edşkăşişna komilorş lorş doamna Zo-ya a mai adeogatş la nersonalş nre donatşliş sşş o guvernantş emi-şiant şnşliş din cele dntiş pensio-natş din Pariaş mi kare kşnoamte lîm-şeglezş mi mşzika. Doamna Zoze kşteaz a kredeliş lşşrinşii komilorş vorş kontînşsa da stima mi konşingz kş kare o on-ş de dozş-şevî de anî trekşşî. Pensişnea este kş şn nreşş m-deratş, variabilş dene etatea komilorş Işmî strada Şşerşiei fost kassz Ventşra. No. 595